

عنوان مقاله:

تاملی پیرامون معانی «حکم ارشادی»

محل انتشار:

دوفصلنامه مطالعات فقه اسلامی و مبانی حقوق، دوره 16، شماره 45 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسنده:

مصطفی کارگریان مروستی - گروه حقوق دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین(ع). تهران

خلاصه مقاله:

یکی از اصطلاحات پرکاربرد در دانش فقه و اصول و در خصوص اعتبارهای شرعی، مولوی یا ارشادی بودن حکم است. با وجود کاربردهای نسبتاً زیاد اصطلاح «حکم ارشادی» در متون اصولی و فقهی، بحث مستقلی پیرامون معانی و مفاهیم چندگانه این مصطلح رویت نمی‌شود که همین زمینه را برای خلط مبحث ها و عدم وضوح مطالب مربوط پدید آورده است. بر پایه این پژوهش که در راستای تبیین معانی حکم ارشادی با جستجو در مباحث و زمینه‌های مختلف کتب فقهی و اصولی انجام شده، اصطلاح «مولوی» یا «ارشادی» بین چند معنا و مفهوم اشتراک لفظی یافته است: ۱. ارشاد به حکم وضعی، نه حکم تکلیفی مولوی؛ ۲. ارشاد به حکم شرعی الهی در مقابل حکم مولوی حکومتی؛ ۳. ارشاد به مصالح دنیوی بدون تاثیر اخروی؛ ۴. ارشاد به درک عقل در کشف حکم شرعی؛ ۵. ارشاد به بنا عقلا در فرض استقلال آن در کشف حکم شرعی و ۶. بیان حکم متقدم یا متاخر از ثبوت حکم شرعی (سلسله معالیل). به جز اشتراک در مدلول لغوی، وجه مشترک بین این معانی منتفی است و هر یک از احکام شرعی ممکن است با توجه به یک معنا ارشادی و با توجه به معنای دیگری مولوی باشد.

کلمات کلیدی:

ارشاد به بنای عقلا، ارشاد به حکم عقل، ارشاد به حکم وضعی، حکم ارشادی، حکم مولوی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1577354>

